

Υπόθεση C-797/23

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

21 Δεκεμβρίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Ιταλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

12 Δεκεμβρίου 2023

Προσφεύγουσα:

Meta Platforms Ireland Limited

Καθής:

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Προσφυγή της Meta Platforms Ireland Limited (στο εξής: προσφεύγουσα) ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (περιφερειακού διοικητικού πρωτοδικείου Λατίου, Ιταλία, στο εξής: TAR Lazio) κατά της αποφάσεως 3/23/CONS της Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (ρυθμιστικής αρχής επικοινωνιών, Ιταλία, στο εξής: AGCom), με την οποία θεσπίστηκαν κριτήρια για τον προσδιορισμό της δίκαιης αποζημίωσης για την επιγραμμική χρήση εκδόσεων Τύπου

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε το TAR Lazio δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αφορά τη συμβατότητα του άρθρου 43-bis του νόμου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και της απόφασης 3/23/CONS της AGCom με το άρθρο 15 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/790 και με τις αρχές της επιχειρηματικής ελευθερίας (άρθρα 16 και 52 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της

Ευρωπαϊκής Ένωσης), του ελεύθερου ανταγωνισμού (άρθρο 109 ΣΛΕΕ) και της αναλογικότητας.

Προδικαστικά ερωτήματα

1) Έχει το άρθρο 15 [της οδηγίας 790/2019 (οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, στο εξής: EUCD)] την έννοια ότι αντιτίθεται στη θέσπιση εθνικών διατάξεων, όπως οι προβλεπόμενες στο άρθρο 43-bis του νόμου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και στην απόφαση 3/23/CONS της AGCom, στο μέτρο που:

1.α) προβλέπονται υποχρεώσεις αμοιβής (δίκαιης αποζημίωσης), επιπλέον των αποκλειστικών δικαιωμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 15 της EUCD, εις βάρος [των παρόχων υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας (στο εξής: ISSP)] και υπέρ των εκδοτών·

1.β) καθορίζονται οι εξής υποχρεώσεις για τους ISSP:

- έναρξης διαπραγματεύσεων με τους εκδότες,
- παροχής στους εκδότες και στη ρυθμιστική αρχή των αναγκαίων πληροφοριών για τον καθορισμό της δίκαιης αποζημίωσης,
- μην περιορισμού της προβολής του περιεχομένου του εκδότη στα αποτελέσματα αναζήτησης εν αναμονή της ολοκλήρωσης των διαπραγματεύσεων·

1.γ) χορηγείται στη ρυθμιστική αρχή (AGCom):

- εξουσία εποπτείας και επιβολής κυρώσεων,
- εξουσία θέσπισης των κριτηρίων αναφοράς για τον καθορισμό της δίκαιης αποζημίωσης,
- εξουσία καθορισμού, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ των μερών, του ακριβούς ποσού της δίκαιης αποζημίωσης;

2) Αντιτίθεται το άρθρο 15 EUCD σε εθνικές διατάξεις, όπως οι μνημονευθείσες στο σημείο 1, οι οποίες επιβάλλουν στους παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας (ISSP) υποχρέωση γνωστοποίησης στοιχείων, υπό την εποπτεία της ίδιας εθνικής ρυθμιστικής αρχής, η μη τήρηση της οποίας έχει ως συνέπεια την επιβολή διοικητικών κυρώσεων;

3) Αντιτίθενται οι αρχές της επιχειρηματικής ελευθερίας, κατά τα άρθρα 16 και 52 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ελεύθερου ανταγωνισμού, κατά το άρθρο 109 ΣΛΕΕ, και της αναλογικότητας, κατά το άρθρο 52 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε εθνικές διατάξεις, όπως οι προαναφερθείσες, με τις οποίες:

3.α) θεσπίζονται δικαιώματα αμοιβής επιπλέον των αποκλειστικών δικαιωμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 15 της EUCD, η εφαρμογή των οποίων συνοδεύεται από την προαναφερθείσα υποχρέωση των παρόχων υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας (ISSP) να διαπραγματευθούν με τους εκδότες, την υποχρέωση να παρέχουν στους εκδότες και/ή στην εθνική ρυθμιστική αρχή τις αναγκαίες πληροφορίες για τον καθορισμό της δίκαιης αποζημίωσης, και την υποχρέωση να μην περιορίζουν την προβολή του περιεχομένου του εκδότη στα αποτελέσματα αναζήτησης εν αναμονή των εν λόγω διαπραγματεύσεων·

3.β) χορηγείται στην εθνική ρυθμιστική αρχή:

- εξουσία εποπτείας και επιβολής κυρώσεων,
- εξουσία θέσπισης των κριτηρίων αναφοράς για τον καθορισμό της δίκαιης αποζημίωσης,
- εξουσία καθορισμού, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ των μερών, του ακριβούς ποσού της δίκαιης αποζημίωσης;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία (ΕΕ) 2019/790, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά και για την τροποποίηση των οδηγιών 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ, ιδίως αιτιολογικές σκέψεις 1 και 83 και άρθρο 15

Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρα 16 και 52

Άρθρο 109 ΣΛΕΕ

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Νόμος 633 της 22ας Απριλίου 1941 (νόμος περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας), άρθρο 43-bis:

«1. Στους εκδότες Τύπου, είτε μεμονωμένα είτε υπό μορφή νομικού προσώπου ή κοινοπραξίας, χορηγούνται, για την επιγραμμική χρήση των εκδόσεων Τύπου από τους παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο b, του νομοθετικού διατάγματος 223, της 15ης Δεκεμβρίου 2017, συμπεριλαμβανομένων των εταιριών παρακολούθησης των μέσων ενημέρωσης και επισκόπησης Τύπου, τα αποκλειστικά δικαιώματα αναπαραγωγής και επικοινωνίας των άρθρων 13 και 16.

2. Ως έκδοση Τύπου νοείται μια συλλογή που απαρτίζεται κυρίως από λογοτεχνικά έργα δημοσιογραφικής φύσεως [...]

3. Ως εκδότες Τύπου νοούνται τα πρόσωπα εκείνα τα οποία, είτε μεμονωμένα είτε υπό μορφή νομικού προσώπου ή κοινοπραξίας, κατά την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, δημοσιεύουν τις εκδόσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2, ακόμη και αν είναι εγκατεστημένα σε άλλο κράτος μέλος.

[...]

8. Για την επιγραμμική χρήση εκδόσεων Τύπου, οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας καταβάλλουν στα πρόσωπα της παραγράφου 1 δίκαιη αποζημίωση. Εντός εξήντα ημερών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας διάταξης, η Ρυθμιστική αρχή επικοινωνιών εκδίδει κανονισμό για τη θέσπιση των κριτηρίων αναφοράς για τον καθορισμό της δίκαιης αποζημίωσης που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τον αριθμό των διαδικτυακών προβολών του άρθρου, τα έτη δραστηριότητας και το μερίδιο των αναφερόμενων στην παράγραφο 3 εκδοτών στην αγορά και τον αριθμό των απασχολούμενων δημοσιογράφων, καθώς και το κόστος των επενδύσεων σε τεχνολογίες και υποδομές από αμφότερα τα μέρη και τα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν, για αμφότερα τα μέρη, από τη δημοσίευση όσον αφορά την προβολή και τα έσοδα από διαφημίσεις.

9. Η διαπραγμάτευση μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, συμπεριλαμβανομένων των εταιριών παρακολούθησης των μέσων ενημέρωσης και επισκόπησης Τύπου, και των αναφερόμενων στην παράγραφο 3 εκδοτών, με σκοπό τη σύναψη σύμβασης για τη χρήση των δικαιωμάτων της παραγράφου 1, διεξάγεται λαμβάνοντας επίσης υπόψη τα κριτήρια που ορίζονται στον κανονισμό της παραγράφου 8. Κατά τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης, οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας δεν περιορίζουν την προβολή του περιεχομένου των εκδοτών στα αποτελέσματα αναζήτησης. [...]

10. Με την επιφύλαξη του δικαιώματος προσφυγής στο τακτικό δικαστήριο της παραγράφου 11, εάν, εντός τριάντα ημερών από την υποβολή αιτήματος για έναρξη διαπραγματεύσεων από ένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη, δεν επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με το ποσό της αποζημίωσης, κάθε μέρος μπορεί να ζητήσει από τη Ρυθμιστική αρχή επικοινωνιών τον καθορισμό της δίκαιης αποζημίωσης, διατυπώνοντας σαφώς στην αίτηση τη δική του οικονομική πρόταση. Εντός εξήντα ημερών από την αίτηση του ενδιαφερόμενου μέρους, [...] η Αρχή προσδιορίζει, βάσει των κριτηρίων που ορίζονται στον κανονισμό της παραγράφου 8, ποιες από τις υποβληθείσες οικονομικές προτάσεις πληρούν τα ανωτέρω κριτήρια ή, εάν κρίνει ότι καμία από τις προτάσεις δεν τα πληροί, προσδιορίζει αυτεπαγγέλτως το ποσό της δίκαιης αποζημίωσης.

11. Εάν, κατόπιν του καθορισμού της δίκαιης αποζημίωσης από τη Ρυθμιστική αρχή επικοινωνιών, οι συμβαλλόμενοι δεν συνάψουν τη σύμβαση, κάθε συμβαλλόμενος μπορεί να προσφύγει στο ειδικευμένο στις εταιρικές διαφορές τμήμα του τακτικού δικαστηρίου [...].

12. Οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, συμπεριλαμβανομένων των εταιριών παρακολούθησης των μέσων ενημέρωσης και επισκόπησης Τύπου, υποχρεούνται να παρέχουν, κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερομένου, [...] ή της Ρυθμιστικής αρχής επικοινωνιών, τα στοιχεία που απαιτούνται για τον καθορισμό του ποσού της δίκαιης αποζημίωσης. Η εκπλήρωση της υποχρέωσης του πρώτου εδαφίου δεν απαλλάσσει τους αναφερόμενους στην παράγραφο 3 εκδότες από την τήρηση του απορρήτου των εμπορικών, βιομηχανικών και χρηματοοικονομικών πληροφοριών που έχουν περιέλθει σε γνώση τους. Η Ρυθμιστική αρχή επικοινωνιών εποπτεύει την εκπλήρωση της υποχρέωσης πληροφόρησης που υπέχουν οι πάροχοι υπηρεσιών. Σε περίπτωση μη παροχής των εν λόγω στοιχείων εντός τριάντα ημερών από την υποβολή του αιτήματος σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, η Αρχή επιβάλλει στην οντότητα που αθετεί τις υποχρεώσεις της διοικητικό πρόστιμο ύψους έως και ενός τοις εκατό του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά το τελευταίο οικονομικό έτος που έληξε πριν από την κοινοποίηση της καταγγελίας.

[...]

14. Τα δικαιώματα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο παραγράφονται δύο έτη μετά τη δημοσίευση της έκδοσης Τύπου.

Απόφαση 3/23/CONS της AGCom, της 19ης Ιανουαρίου 2023, με τίτλο *Κανονισμός περί θέσπισης κριτηρίων αναφοράς για τον καθορισμό της δίκαιης αποζημίωσης για την επιγραμμική χρήση εκδόσεων Τύπου που αναφέρονται στο άρθρο 43-bis του νόμου 633 της 22ας Απριλίου 1941.*

Η απόφαση αυτή:

- θεσπίζει τα κριτήρια που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό του ποσού της δίκαιης αποζημίωσης (άρθρο 4), στα οποία περιλαμβάνεται ο ορισμός μιας βάσης υπολογισμού στηριζόμενης στα έσοδα των παρόχων υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας από διαφημίσεις που προκύπτουν από την επιγραμμική χρήση εκδόσεων Τύπου του εκδότη·
- απαριθμεί τις υποχρεώσεις διάθεσης των δεδομένων·
- καθορίζει τις εξουσίες ελέγχου της AGCom και προβλέπει την επιβολή διοικητικού προστίμου στην οντότητα που αθετεί τις υποχρεώσεις της (άρθρο 5)·
- ρυθμίζει τη διαδικασία υποβολής αιτήματος στην AGCom να καθορίσει το ποσό της δίκαιης αποζημίωσης και τους κανόνες της σχετικής διαδικασίας, με δυνατότητα της AGCom να καθορίσει μονομερώς το ποσό αυτό (άρθρα 8 έως 12).

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η προσφεύγουσα παρέχει στους Ευρωπαίους χρήστες, μεταξύ αυτών και στους Ιταλούς χρήστες, σειρά διαδικτυακών υπηρεσιών, όπως το Facebook, οι οποίες είναι προσβάσιμες μέσω του www.facebook.com και μέσω εφαρμογών για φορητές συσκευές. Ορισμένοι εκδότες Τύπου μοιράζονται αποσπάσματα ή συνδέσμους προς το περιεχόμενό τους στη σελίδα τους στο Facebook, συνοδευόμενους από σύνδεσμο που κατευθύνει τους χρήστες στον ιστότοπο του εκδότη. Ως εκ τούτου, οι μεμονωμένοι χρήστες του Facebook μπορούν να έχουν πρόσβαση στο σύνολο των εκδόσεων του εν λόγω ιστοτόπου, καθώς και να σχολιάσουν την ανάρτηση του εκδότη ή να την κοινοποιήσουν στο προφίλ τους στο Facebook, προκαλώντας με τον τρόπο αυτό περαιτέρω κίνηση προς στον ιστότοπο του εκδότη.
- 2 Με το άρθρο 1 του νομοθετικού διατάγματος 177 της 8ης Νοεμβρίου 2021, προστέθηκε το άρθρο 43-bis στον νόμο περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Στις 19 Ιανουαρίου 2023, βάσει ιδίως του άρθρου 43-bis, παράγραφος 8, η AGCom εξέδωσε την απόφαση 3/23/CONS.
- 3 Η προσφεύγουσα, φρονώντας ότι η εν λόγω νομοθεσία αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης και το ιταλικό Σύνταγμα, άσκησε προσφυγή κατά της επίμαχης αποφάσεως ενώπιον του TAR Lazio. Η AGCom και η Federazione Italiana Editori Giornali (Ιταλική Ομοσπονδία Εκδοτών Εφημερίδων) παρέστησαν προκειμένου να ζητήσουν την απόρριψη της προσφυγής.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 4 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το άρθρο 43-bis του νόμου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, βάσει του οποίου εκδόθηκε η απόφαση 3/23/CONS, διαφέρει σημαντικά από το άρθρο 15 της οδηγίας 2019/790, ως προς τα εξής:
 - θεσπίζει δικαίωμα αμοιβής («δίκαιη αποζημίωση») για τους εκδότες Τύπου, που δεν προβλέπεται στο άρθρο 15·
 - εισάγει σημαντικούς περιορισμούς στη συμβατική ελευθερία των οικονομικών φορέων·
 - προβλέπει τη δυνατότητα να ζητηθεί από την AGCom να καθορίσει το ύψος της δίκαιης αποζημίωσης, σε περίπτωση αποτυχίας των διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών, βάσει ορισμένων αόριστων και αυθαίρετων κριτηρίων·
 - θεσπίζει την υποχρέωση μη περιορισμού της προβολής του περιεχομένου των εκδοτών στα αποτελέσματα αναζήτησης κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, καθώς και υποχρεώσεις των ISSP να δημοσιοποιούν στοιχεία·

- αναθέτει στην AGCom εξουσίες επιβολής κυρώσεων σε σχέση με τις υποχρεώσεις διάθεσης στοιχείων από τους ISSP.

5 Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα προβάλλει, ειδικότερα, τους ακόλουθους λόγους:

α) Αντίθεση του ως άνω άρθρου 43-bis και της απόφασης 23/3/CONS προς τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι, μολονότι το άρθρο 15 της οδηγίας 2019/790 παρέχει στους εκδότες Τύπου τη συμβατική ελευθερία να αποφασίσουν αν θα αρνηθούν ή θα χορηγήσουν δωρεάν άδεια, εντούτοις, το άρθρο 43-bis θέσπισε δικαίωμα αμοιβής που εξειδικεύεται σε υποχρέωση σύναψης σύμβασης, η οποία περιορίζει σημαντικά τη συμβατική ελευθερία των οικονομικών φορέων και με την οποία συνδέεται υποχρέωση πληρωμής. Προβάλλει επίσης παραβίαση της απαγόρευσης του κανονιστικού υπερθεματισμού (απαγόρευση θέσπισης ή διατήρησης επιπέδων κανονιστικής ρύθμισης υψηλότερων από τα ελάχιστα επίπεδα που απαιτούν οι ευρωπαϊκές οδηγίες), με συνέπεια τον περιορισμό του ανταγωνισμού εις βάρος των επιχειρήσεων και των πολιτών, καθώς και αντίθεση προς την επιχειρηματική ελευθερία. Επιπλέον, κατά την άποψή της, οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους ISSP παραβιάζουν την αρχή της αναλογικότητας και εμποδίζουν ή καθιστούν σημαντικά λιγότερο ελκυστική την παροχή υπηρεσιών στην Ιταλία από εταιρίες εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη.

β) Παραβίαση της αρχής της «χώρας προέλευσης» και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με την οποία ένας ISSP υπόκειται στη νομοθεσία και τη δικαιοδοσία των αρχών του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος (και όχι στις διάφορες νομοθεσίες και αρχές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου παρέχει υπηρεσίες). Αντιθέτως, το άρθρο 43-bis και η απόφαση 3/23/CONS επιβάλλουν στους ISSP που δεν είναι εγκατεστημένοι στην Ιταλία, όπως η προσφεύγουσα, πρόσθετες εθνικές υποχρεώσεις σε σχέση με εκείνες που επιβάλλει το κράτος μέλος εγκαταστάσεως.

γ) Παράλειψη γνωστοποίησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535: το άρθρο 43-bis και η απόφαση 3/23/CONS δεν έχουν εφαρμογή στην περίπτωση της προσφεύγουσας, διότι δεν γνωστοποιήθηκαν στην Επιτροπή σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 της οδηγίας 2015/1535, μολονότι θέσπισαν τεχνικό κανόνα που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αποφάσεως περί παραπομπής

6 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 43-bis του νόμου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας εισήγαγε τη διάταξη περί δίκαιης αποζημίωσης, ο καθορισμός της οποίας αποτελεί αντικείμενο διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών (ISSP και εκδοτών). Ελλείπει συμφωνίας, μετά την παρέλευση προθεσμίας 30 ημερών, καθένα από τα μέρη έχει τη δυνατότητα να απευθυνθεί στην AGCom, η οποία, εντός των επόμενων 60 ημερών, προσδιορίζει, βάσει των

κριτηρίων που καθορίζονται στην απόφαση 3/23/CONS, ποια από τις υποβληθείσες οικονομικές προτάσεις πληροί τα ανωτέρω κριτήρια ή, εάν κρίνει ότι καμία από τις προτάσεις δεν τα πληροί, προσδιορίζει αυτεπαγγέλτως το ποσό της δίκαιης αποζημίωσης. Κατά το αιτούν δικαστήριο, ο καθορισμός της δίκαιης αποζημίωσης από την AGCom ενδέχεται να περιορίσει τη συμβατική ελευθερία των μερών και να θίξει την αρχή της επιχειρηματικής ελευθερίας.

- 7 Περαιτέρω, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι το εν λόγω άρθρο 43-bis προβλέπει την παρουσία τρίτης σε σχέση με τα μέρη οντότητας, της AGCom, η οποία έχει εξουσίες: ρυθμιστικές (θέσπιση των κριτηρίων αναφοράς για τον καθορισμό της δίκαιης αποζημίωσης)· λήψης αποφάσεων (καθορισμός του ποσού της δίκαιης αποζημίωσης)· εκτελεστικές (επιβολή της υποχρέωσης των μερών να παρέχουν «τα αναγκαία στοιχεία για τον καθορισμό του ποσού της δίκαιης αποζημίωσης») και επιβολής κυρώσεων.
- 8 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, από τη σύγκριση με την οδηγία 2019/790, προκύπτει ότι το άρθρο 43-bis ενισχύει το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ένωσης, όχι μόνο εισάγοντας μια θεμελιώδη οικονομική διάσταση (η οποία δεν ρυθμίζεται από το άρθρο 15 της οδηγίας), αλλά και θεσπίζοντας ένα σύνολο υποχρεώσεων των ISSP και εξουσιών της εθνικής ρυθμιστικής αρχής, οι οποίες όχι μόνο δεν βρίσκουν έρεισμα στο δίκαιο της Ένωσης, αλλά, κυρίως, εγείρουν αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα της ιταλικής νομοθεσίας με την οδηγία 2019/790.
- 9 Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι παρόμοιες αμφιβολίες διατυπώθηκαν επίσης από την Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato [ιταλική αρχή ανταγωνισμού], η οποία επισήμανε ότι η διάταξη του άρθρου 43-bis φαίνεται να υπερβαίνει τα όρια που έθεσε ο Ευρωπαίος νομοθέτης, εισάγοντας στοιχεία που δεν προβλέπονται από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θεσπίζοντας μηχανισμούς διαπραγμάτευσης που περιορίζουν τη συμβατική ελευθερία των οικονομικών φορέων. Επισήμανε επίσης ότι η οδηγία 2019/790 είναι επαρκώς λεπτομερής και ότι οποιοδήποτε περαιτέρω επίπεδο ρυθμίσεως ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την ομοιογένεια της εφαρμογής της οδηγίας στα κράτη μέλη.
- 10 Στη συνέχεια, το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-401/19 (ιδίως σκέψεις 32, 67, 46, 63, 65, 66) σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 17 της οδηγίας 2019/790 και, επομένως, τις υποχρεώσεις των παρόχων επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου για τους σκοπούς της προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Φρονεί ότι υφίσταται στενή σύνδεση μεταξύ του άρθρου 15 και του άρθρου 17 της εν λόγω οδηγίας και υπογραμμίζει ότι, από την απόφαση αυτή, προκύπτει η καίρια σημασία της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας.
- 11 Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο τονίζει ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι «όταν εγείρεται ζήτημα ως προς πλείονα θεμελιώδη δικαιώματα και αρχές που κατοχυρώνονται με τις Συνθήκες, η εκτίμηση της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας πρέπει να διενεργείται λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης συμβιβασμού των επιταγών που συνδέονται με την προστασία των διαφόρων

αυτών δικαιωμάτων και αρχών και με δίκαιη εξισορρόπηση μεταξύ τους» (σκέψη 66) και ότι «για να ανταποκρίνεται στην επιταγή της αναλογικότητας, η ρύθμιση που συνεπάγεται επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα πρέπει να προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες που να διέπουν το περιεχόμενο και την εφαρμογή του επίμαχου μέτρου και να επιβάλλουν ελάχιστες απαιτήσεις, ούτως ώστε τα πρόσωπα των οποίων περιορίζεται η άσκηση των δικαιωμάτων να διαθέτουν επαρκείς εγγυήσεις οι οποίες να καθιστούν δυνατή την αποτελεσματική προστασία τους από τους κινδύνους κατάχρησης. Ειδικότερα, στη ρύθμιση αυτή πρέπει να ορίζεται υπό ποιες περιστάσεις και υπό ποιες συνθήκες μπορεί να ληφθεί τέτοιο μέτρο, προκειμένου να διασφαλίζεται κατά τον τρόπο αυτό ότι η επέμβαση θα περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο» (σκέψη 67).

- 12 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι είναι απαραίτητη η εξακρίβωση της συμβατότητας των εθνικών διατάξεων με την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτή έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η πρόβλεψη δίκαιης αποζημίωσης, την οποία οι ISSP οφείλουν να καταβάλλουν στους εκδότες, ενδέχεται να μην είναι αναλογική, όχι μόνο σε σχέση με την προστασία του δικαιώματος παρουσίασης και/ή πληροφόρησης, αλλά, κυρίως, σε σχέση με την ομογενοποίηση των εκδόσεων Τύπου (οι οποίες προστατεύονται με την πρόβλεψη δίκαιης αποζημίωσης, πέραν των αποκλειστικών δικαιωμάτων), σε σχέση με το (επίσης διαδιδόμενο διαδικτυακά) περιεχόμενο, το οποίο προστατεύεται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Αυτός ο μη αναλογικός χαρακτήρας προκύπτει επίσης από τις σημαντικές εξουσίες παρεμβάσεως που έχουν χορηγηθεί στην AGCom.
- 13 Η σύγκριση μεταξύ της διάταξης του άρθρου 15 της οδηγίας 2019/790 και των διατάξεων του άρθρου 43-bis του νόμου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και της απόφασης 3/23/CONS της AGCom οδηγεί το TAR Lazio στην υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο. Τα προδικαστικά ερωτήματα που έθεσε το αιτούν δικαστήριο είναι, κατά την άποψή του, λυσιτελή για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί.